

gyító ereje van e hatalmas tehetségnek, mert mindazt lelki szemlélődésünk körébe vonja, ami után sóvárgunk. De ettől eltekintve is, isteni hatalommal van felruházva; a költői remek alkotásokban a legcsodásabban működik s leigázhatatlan erőt képvisel.

Az egyszerű nép fantáziája is csodálatos dolgokat művel s mindig munkál. Beszéli a fákat, virágokat, csodás lényekkel népesíti be az eget, a földet, a földalatti üregeket. A rengeteg erdőségeket, völgyeket, sötéten tátongó barlangokat láthatatlan parányi alkotásokkal és *láthatatlan óriásokkal* tölti meg, melyek szakadatlanul küzdenek velünk, vagy ellenünk; diadalra juttatják törekvéseinket, vagy megsemmisítik céljaink után való küzdésünkben minden erőnket.

Jelen cikkemben a minket legközelebről érdeklő állatvilág szerepeltetéséről a néplegendákban mondom el egyet és mást. A képzelőtehetségnek, azt hiszem, ez a legkülönösebb működése és sok esetben érthetetlen is. Mert hiszen csodálatos dolog az, hogy az emberekhez oly közel álló állatokat a képzelőtehetség oly tulajdonokkal ruházza fel, melyekről biztosan tudja, miszerint azokkal nem rendelkezik. A nép különösen ismeri azokat az állatokat, melyekkel otthon — háztartásában, gazdaságában — mint leghűbb munkatársával együtt él, melyeket mezei munkájában, pásztorkodásában, minden tulajdonságában megismer; tudja, hogy azok tehetsége csak abban a körben mozog, ahol az *erő* és a *haszon* érvényesülhet csupán, de a lelki tehetségeknek egyetlen nyilvánulása sem jöhet számításba; mindazáltal csodás cselekedetekkel hozza kapcsolatba s beszéli. Főlépteti képzelete világában oly erővel, mely az Istennel is daczol.

A néplegendák, különösen az újabb időben, mióta Szilágy vármegye néprajzi viszonyainak tanulmányozásával foglalkozom, nagyon is magukra vonták figyelmet. Sok érdekeset jegyeztem fel gyűjteményembe s

ezek közül néhányat, melyek az állatléttel vannak összefüggésben, bemutatok e becses lap olvasóinak.

A biblia az állatokra vonatkozó leírásaiban már az első emberpár paradicsomi életében szerepelteti a kígyót s így ő az *első legendás állat*, mely azután az új-testamentumban is fellép; tehát őt vesszük elő mi is legelőbb.

Ha már az első emberpár költői szép történetében az *incegkedő rossz* megtestesüléseképpen áll előttünk s ugyancsak a sátánfajzat szerepkörét vállalja magára a krisztusi legendákban is: a nép sem képzelheti valami angyali teremtesnek. Hasonló hivatásra szánja s talán azért is gyűlöli annyira, hogy kimélet és szánalom nélkül pusztítja minden fajtát, ahol ráakad; pedig halála után bőrének és zsírjának csodaerőt tulajdonít, mint orvos-szereknek.*)

És most lássuk a néplegendákat, melyek után mindenütt pontosan feljegyeztem a gyűjtés helyét is:

I.

A kígyó legendája.

Krisztust megszólította egyszer Péter az égből:

— Mester, jó lenne lenézni a földre, mert a Sátán ott ismét uralkodni kezd. Hatalmába kerítette az embereket.

— Honnan tudod te azt, hű fiam?

— Nagyon kevés lélek jön most mihozzánk, akit bebocsáthatok a menyországba. Azoknak is nagyobb része a vezeklő-helyen kell hogy üljön huzamosabb ideig.

*) Ha kígyót talál: fejét törni össze, úgy üli meg. Naplementig nem nyúl hozzá, mert azt tartja, hogy addig mindig él s farka addig mozog, míg a nap teljesen lefűnik hatalmas kék tengerében. Azután megnyúzza s bőrét egy pálczára húzza, melyet gondosan őriz, hogy mikor tehene ocsésát a kígyó megmarja s feldagad: azzal kenje meg, mint biztosan ható szerrel. Zsírját kiolvasztja s veszélyes torokfájáskor azzal ken. B. M.

Véletlen vaddisznó-vadászat.

„A TERMÉSZET” eredeti tárczája.

Írta: Gy. Takách Gyula.

Csúful sít a szél odakinn, mintha most nyúznák! A kályha pattogó tüze mellett hallgatom hasztalan erölködését, miközben gondolataim a múltban tévelyegnek, kiragadnak a havas vadászterek tájaira. Látom a nemes gimet büszke koronájával, a turkáló fekete mumust, a selyemfinom őzikék didergő esapatát. És a hó hull, egyre hull! A szél meg orgonál idétlenül. Mégis elfog a vágy —

menni, menni ki a zuzmáros világba, oda, ahol az a fekete mumus barázdálja orrával a szép fehér havat, a liliumterítőt, amelyen olyan szépen „festenek” a jól talált vad vérrózsái... De leköt az átkozott idő; csak a visszaemlékezésekkel kell beélnem, a mult gyönyörűségeivel, melyek közül im, papírra teszek egy felejthetetlen motívumot a napsugaras időkből, amely után úgy vágyik a szív, ha a fagyasztó dermedet rálehel a mindenség fehér gyászára.

Juliusi verőfényes délután volt. Igazi kánikula. Ember, állat menekült az árnyékba az elviselhetetlen hőség elől.

Magam is elbujtam lefüggönyözött hús szobámba és végignyújtózva a kereveten, kéjjel élveztem a cigaretta édes füstjét. Ekközben körülszáryalt az unalom tespesztő érzete. Unottan néztem szivarkám gomolygó füstjét, mint

száll felfelé szakadatlanul a vékony kékes szalag s oszlik szét bodor felhőkké a boltozaton, hogy ismét lecsapódják, hullámzó, imbolygó fátyol-réteget képezve fölöttem.

Talán a szobámban uralkodó misztikus félhomály s az ide-oda szálló fehér füstfelhők gyakoroltak hatást kedélyemre, de lassacskán éber álomba merültem. Elfogott a merengés, a verőfényes ábrándozás.

Szemeim elrévedeztek a falakon, honnan itt is, ott is egy sötét agancs vagy fehérlő vadkan-agyar körvonalai meredtek felém, kísérteti nyelven vádolva halálukért: gyilkosom! . . . gyilkosom! . . .

A lomhán nyújtózkodó füstretegen mozgó alakok, fák, erdőrészetek jelentek meg, miket képzeletem festett oda az álom színeivel. Itt egy hatalmas bőgő gimvad körülvéve figyelő, karesú teheneitől, amott egy kutyák által megállított, dühében tajtékzó agyaras . . . Benépesedett az egész szoba szebbnél szebb jelenetekkel, felkorbácsolva a hőségtől szunnyadó vadászszenvédelemet.

Izgatottan ugrottam fel fekhelyemről. Nem volt tovább maradásom a szobában. Vágytam ki a falak közül a szabadba, ki a zöld erdőbe, az idillek s tragédiák nagy színpadára.

Gyorsan magamra kapkodtam vadászruhámat, vállamra vettem hátizsákomat, egycsővű expresszemet és fiatal vérbemmel nekiindultam az erdőnek.

Délután 4 óra lehetett, mikor kiléptem a kapun. Céltom nem annyira a vadászat volt, mint inkább egy kis séta az erdőn s vérebem tanítása a csendbenmaradásra, ha egyedül hátrahagyom az erdő valamely pontján.

— No, menjünk le és törjük meg a sátán hatalmát!

Lejönnek a földre s nagy meglepetésükre látják, hogy az emberek nagy része valóban a rossz hatalmába került. Elromlottak az emberek (férfiak) és asszonyok egyaránt... Keresik a Sátánt, ki mióta Krisztus megtörte hatalmát s elment a földről, ismét feltámadott, de nem találják sehol.

Rájönnek végre, hogy ismét a kígyó vette pártfogásába, mint hajdan annyiszor! Megtörik a kígyó fejét, melyből a sátán valóban előbujt. Krisztus pokolra vetette s megszabadította másodszer a világot szörnyű hatalmától. Az embereknek pedig meghagyta, hogy gyűlölködve pusztítsák mindenütt a csúszó férget, mely a sátán barátja s melynek csak halála után van haszna — bőrében és zsírában, melyeket használjatok fel, hogy amelyik elpusztul, soha többé fel ne támadjon. Azóta kerüli az embereket, bujkálva él és sötétben pusztul el. (Innen van az a hit, hogy a kígyó naplemente előtt nem hal meg.)

A hosszú lére eresztett legendából csak annyit használtam fel, amennyiből a népnek a kígyó iránt való gyűlölködése megmagyarázható.

(Sz.-Kraszna.)

II.

A szamár legendája.

A szamarat Krisztus már jeruzsálemi bevonulásakor legendás állattá avatta; de a néplegenda egy kissé humorosan, a következő módon adja elő a Messiással való szereplését.

Amikor Krisztus nehéz kereszttel a vállán, töviskoszorúval a kezében, a Golgothára ment, találkozott a szamárral s kérte, hogy segítse őt a súlyos teher czipelésében, a szamár következőleg válaszolt:

— Mikor virággal hintették diadal-utadat, szívesen

szolgáltalak; de mikor halálra visznek s töviskoszorúval ékesítenek: nem megyek ám!

— Hiszen akkor is levetettél és — oldalba rúgtál! — felelt szomorúan Krisztus urunk.

— Igen, mert nem akartad engedni, hogy én, aki csak bogánccsal tengetem egész életemet, egyszer legalább virágot is falhassak...

— Haszontalan önző! Meglátod, hogy amit nem akarsz vinni — a keresztet — örökké hátadon viseled s nem kapsz soha egyéb eledelt, csak bogánccs-kórót, rongyos maradékot. Halálotat sem látja senki; úgy pusztulsz el titokban, siratatlanul... (A nép azt tartja, hogy „döglött szamarat“ soha senki sem látott.)

E legenda eleven világot vet népünk megfigyelő tehetségére, amennyiben a szamár valóban kegyetlenül szokott bánni lovagjával; ha azt földhöz teremti, rendesen oldalba is rúgja s úgy bandukol tovább. Az is tény, hogy bár a természet rendjén a szamárnak is, mint minden élő teremtménynek végzete: az elmúlás, — valóban ritkán láthatni „döglött szamarat“.

(Sz.-Csch.)

(Vége következik.)

Boér Miklós.

Egy órát bolyonghattunk már körülbelül a hegyek között, felhasználva az időt a korrepetálásra, midőn úgy fél hat óra tájban, épen amint egy mély út kanyarulatához érek, kögurulás zöreje üti meg fületem. Föltekintek s az út partján ott áll előttem valami 15 lépésre, a meglepetéstől mozdulatlanul egy óriási vadkan. Felborzolt sörtével, nyitva maradt szájjal, apró, pislogó szemek felém fordítva, bámult reám. Két első lábával bent állt egy hangyabolyban s a legurított kő, mely figyelmessé tett rá, ott feküdt előttem a mély útban.

Megállani, a fegyvert gépileg lekapni vállamról s felhúzni, pillanat műve volt és mégsem lóhttem rá, mert a gyors mozdulat láttára magához tért meglepetéséből s egy ugrással, mint a villám, bent termett a sűrűségben.

Arezhoz emelt puskával bámultam egy darabig utána, nem lévén egészen tisztában azzal, hogy a szobámban látott víziók üznek-e még mindig gonosz játékot velem, vagy tényleg megtörtént-e a dolog.

A sűrűből kihallatszó hatalmas fújások és a morgás, melylyel méltatlankodásának adott kifejezést az öreg, mihamar megértették azonban velem, hogy nem álomkép volt, hanem egy valóságos hús és vérből való óriási agyaras, melyet rendes délutáni sétájában zavartam meg; midőn hangyatojást csemegezett.

Ezek után mit tehettem mást? Megvakartam a fejemet s szomorúan hazafelé bandukoltam, szentül megfogadva magamban, hogy holnap délután még ha csupa vénasszony potyog is az égből, a fél hat óra itt talál az erdőn.

Meg voltam ugyanis győződve arról, hogy egy vén remetével van dolgom, kit ilyen kis intermezzók nem fészé-

lyeznek s mindaddig, míg valami kellemetlenebb kalandja nem akad, megtartja a vízhez vezető rendes váltóját. Tehát csak a viszontlátásig búcsúztam el az öregtől, midőn majd az esetleges találkozás nem lesz oly váratlan, meglepő rám nézve s készenlétben fog találni.

A lesnek nem lévén barátja, másnap délután öt óra-kor már ugyanabban a katlanban cserkészgettem le s fel, hol tegnap olyan véletlenül egymásra bukkantunk s hol véleményem szerint az öregnek ma is keresztül kellett váltani, vagy talán tanyája is volt.

Csendesen, hallgatózva lépegettem, nehogy a legkisebb zörgés is kikerülje figyelmemet. De hiába, nem lehetett semmi gyanusat észrevenni. Az erdő nyugalmát nem zavarta más, mint szárnyas lakói. Itt egy párját hívó vadgalamb hallatta panaszos bűgását, amott a sűrűben két pajkos rigó veszekedett hangos cserregéssel. A hegyoldalból egy harkály monoton kopogása hallatszott le, melybe bele-bele rikácsolt éles hangjával a gunyolódó szajkó. Fejem felett galyról-galyra ugrálva, himbálózva, kedves csicsergéssel kereste apró férgekből álló eledelét egy ezinke-család... Ni, de mi volt ez!...

Megzördül mellettem a bokor s a száraz harasztion léptek zaja hallatszik...

Gycrsan egy fa mellé húzódva megállok s a fegyvert erősebben szorítva kezembe, visszafojtott lélekzettel találgatom a zörgés okát. Egyszer csak kidugja fejét egy ostoba nyúl, nagy tapsi füleit forgatja jobbra-balra s gyanutlanul alig pár lépésnyire tőlem lomha mozdulattal kiugrik az útra. Ott lekuporodik s kezdi csipegetni a zöld fűvet, közbe-közbe egyet simítva első lábával fülein s tüskés ba-

Az orvmadarak lét- fentartási működése.

nagy természetben minden állatnak ki van jelölve a maga helye, mindegyiknek van rendeltetése azon kívül, hogy önmagáért van és létezik. E hivatást számosaknál tisztán látjuk, soknál csak sejtjük, de a legtöbbször korlátolt ismerete-

inknél fogva megérteni nem tudjuk. És így van ez nemcsak az élő lényeknél, hanem minden teremtménynél, amely csak a nagy földi felület berendezéséhez tartozik. Fának, virágnak, gíznek-gaznak s mindennek rendeltetése van, semmi sincs cél nélkül való a földön, de az égi végtelenségben sem. A nagy természet nem hangulatok szerint igazodik, de a legaprólékosabb teremtményei is czélokért léteznek, egy nagy harmónia megalkotásához járulnak hozzá, amelyek megtestesüléséből azután egy nagy-

szerű hangulat árad szerte, amelyből fokonként mind nagyobb tökélyesbülés sugárzik.

Amint a levegő tisztítására szükségesek voltak egy rendkívüli dús növényzet, ép oly szükségesek voltak utóbb a földet elborító növényzet kiirtására a rovarok, ezek túlszaporodásának gátlására az óriás varangyok, gyíkok stb. s viszont, midőn a föld nemesebb lények elfogadására képessé lőn, elkerülhetetlenné váltak ama hullók megsemmisítésére oly madarak, minők a sasok, keselyűk, sólymok stb. Minél kevésbé voltak szükségesek, azon arányban keves-

bedett, fogyott a számuk is. Az őskor impozáns madarai ma már nem léteznek s a meglevő nagyobb ragadozók is, minők ezek közül például a saskeselyű (*Gypaetus barbatus*), nyilván kivészendőben vannak. Azok, amelyek még számszerűen mutatkoznak, kivált az apróbb fajok, föltehetőleg sokkal szükségesebbek, mintsem egyelőre hinnők, hisz a mező-és erdőgazdaság védelme szempontjából még mindig jut némi szerep számukra az apró káros emlősök és rovarok pusztítása által. Úgyszólván napról-napra kevesbedő számuknál fogva azonban ez irányban való haszonhajtó működésük valami nagyon számbavehető jelentőséggel már alig bír, sőt más irányban sokkal hatványozottabb kártékonyosságuk mellett néha egészen el is enyészik az. Szóval ma már túlélték magukat s mivel rendeltetésük végére jutottak, szerepük kimerült, ez időszerint alig képeznek oly szükséges szemet a természet láncolatában, mely a nagy harmonia kiegészítésére okvetlenül szükséges volna. Ép azért fogynak is, mint ahogy fogy a régi keret az új áramlatok emésztő és egyben újjáteremtő viszonyai között. Ami régi, aminek szerepkörét a megváltozott lét (itt a természeti viszonyok), átalakulások fölöslegessé tették, tehát mint szükségtelent elvetették, le kell tennie az élet színpadáról, mivelhogy nincs rá többé szükség s lesz belőle egy jelentőség nélküli fantom, olyas valami, amelynek nincs neve, jövője, szerepe többé a jelentőségek terén. És mennyire szaporodik úgyszólván nap-nap mellett ezeknek a múlt, egyre múló ősi hasznavehetetlenségeknek a száma, melyeket a természet kilökött magából a nagy enyészet kőszá, múló árnyai közé. A puszták sasa, ott a délibábos végtelenség kútágasán, vajjon nem ezek közé tartozik-e szinte! Nem az elejtett, eltaszított tényezők végtelen sokaságának a sorsa int-e hivatatólag ő feléje is — menni a feledésbe, az örök halálba?! Hisz tényleg ma már csak egy *hangulat* a fenséges sasmadár, — más jelzöt, nevet nem adhatunk neki, — mely összefüzi a költők e „nemes“ szárnyasát a puszták hangulatával, amelybe még *ma* oly szépen, oly kedvesen beleillik. Pedig valamikor, nagyon régen, egé-

juszán. Majd összekapja magát, felül két hátulsó lábára s ijedt pofával, mozdulatlanul bámul a sűrű felé. Azután hátracsapja hallókáit s nagy ugrásokkal nekiiramodik a hegyoldalnak. . . . Egy rigó kapargál a száraz haraszt között; attól ijedt meg úgy a vitéz.

Mosolyogva e kis epizódon, folytattam tovább utamat. Szép reményeim már-már foszladozni kezdtek, midőn valami dübörgésféle ütötte meg fületem. Megállok, hallgatódzom, de bizony semmi nesz. Már azt kezdtem hinni, hogy halucinációk s épen indulni készülök, midőn alattam, a katlan fenekén a dübörgés megismétlődött, de most nem egy izben, hanem vagy 4—5-ször egymásután. Olyanformán hallatszott, mintha valaki köveket gurítgatott volna.

Oszladozó reményem visszatért s örömmel vélekedtem, hogy ezek ősmérős hangok s okozójuk nem lehet más, mint az én tegnap megugratott s ma várva-várt agyarasom. Nosza nem voltam rest; megkötöttem vérebemet, megfigyeltem a szél irányát s jó széllel négykézláb bebujtam a sűrűségbe. A cserkészlet, ha ugyan egy hason csúszva megtett exkurziót annak lehet nevezni, nehéz, majdnem lehetetlen volt. Minden lépten-nyomon ropogással fenyegető száraz galyak, hatalmas vörös tüskékkel felfegyverzett ujjnyi vastag vadszeder-indák s vadrózsa-bokrok állták utamat. A lejtős oldal tele volt guruló kövel s galytörmelékekkel. Nagyon lassan haladtam előre. De azért mégis közeledtem, mert hébe-hóba hallani lehetett már a disznó csámesogását is.

Csak óvatosan tovább. . . . Még pár szívdobogva megtett lépés s egy bokor galyai közt kitekintve, megpillantom az én agyarasomat, amint egy kis nyílás vé-

gében egyenest felém fordulva, orrmányával dobálja szét a köveket.

Leültem, hogy lecsillapodjon izgatottságom s hogy megvárjam, míg a kan turkálás közben oldalt fordul, mert szemközt elvből nem lövök soha. Nem soká kellett várnom. Alig hogy egy kicsit összeszedtem magamat, a disznó szép csendesesen balra fordul s

szen más szerepe volt a sasmadárnak a hangulatesinálásnál... Azonképen a gólyamadár sem volt mindig csupán csak hangulat, mint most; a fecskemadár se azért teremtődött, hogy órák hosszan át kísérje az alföldi betyár lovát a csillogó léghullámok világában. Egyszer régen sokat panaszkodtak a halra, hogy mily sok van belőle, megromlik a levegő a szagától, nem lehet mit csinálni véle, a disznót is azzal táplálják, annyi van. De eljöttek a nagy hórihorgas madarak, kanálszájú, kígyónyakú, hosszúlábú csodák, fekete trombitáló szárnyasok, kacsák, ludak és más halfalánk tollas népségek száza, ezrei és segítettek a hálövetőknek, vízrontó indzellérnek — és a halak elfogytak, de elfogytak a halfalánk szárnyasok is, ami még megmaradt belőlük mutatónak, az ma már szintén csak *hangulat*, a haltalan vizek hangulata. A jövőben ennek a csinján való „hangulatnak” is vége lesz bizonyára — minden madáróvó ministeri rendelet daczára is. Természetesen minél szívósabb, életképesebb valamely faj, annál tovább képes ellentállni a megsemmisülés végzetének, kóborol, jön, megy s ekközben sok világpolgárrá válik belőlük. keresik, kutatják a létviszonyaiknak kedvező feltételeket és sok imitt-amott egy időre meg is találja azt. De a nagy átalakító lehelet oda is elér, a mulandóság felforgató ereje itt is érvényesíti a megváltoztathatlan folyamatot és az individuális élet specialitásai itt is fölöslegessé válnak és — lesz belőlük megint csak *hangulat*, ezt meg kiöli a modern kultúra önzésben fogant realitása, mely nem tűr hangulatokat. Végre is kétségkívül való ténynyé váland állatvilágunk végkipusztulása, természetesen nem számítva ide azokat a fajokat, melyeket az ember szelidítés által hasznára, avagy hasznáért végleg rabjává tett, ha ugyan ezek is fölöslegessé nem válnak egykor a kémikus egy késhegynyi étekporával szemben...

A kiveszendő állatok között bizonyára a ragadozók legutoljára fognak következni — kivált a szárnyas ragadozók, melyek legszívósabbak s ha kell, legigénytelenebbek s a meteorologiai viszonyok szélsőségeivel szemben is a legnagyobb ellentállásra képesek. Életfentartási működésük oly érdekes, hogy azzal különleg is érdemes foglalkozni — ami a *mát* illeti; — hogy milyen lesz a messze jövőben, arról természetesen fogalmunk sem lehet, de az bizonyos, hogy

pár század mulva is már nagy különbségek fognak előállni s az akkori kor madarászai oly dolgokat téveseknek, sőt egyenesen igaztalanoknak fognak tartani, amikre a mai madarászok megfigyeléseik alapján esküdni mernek. Különb-
ben ép így vagyunk mi is a régi leírók megfigyeléseivel, nagyot ámulunk-bámulunk rajtok, de csak nagyon keveset hiszünk el belőlük a sárkány-mondákon innen is...

Ha az orvmadarak életfentartási működését közelebbről tanulmányozzuk, azonnal feltűnik, hogy minden faj azokat a bizonyos állatfajokat, melyekkel rendszeren táplálkozni szokott, tervszerűen keríti hatalmába és a körülményekhez s ama fajok bizonyos számbaveendő természeti tulajdonságaikhoz képest, mindegyiket más és más módon vadászza, kivéve az olyanokat, amelyek megejtése semmi különös fortélyt vagy tervszerűséget nem igényel. Ama feltevésből kiindulva, hogy minden fajnak megvan a maga kijelölt szerepköre, rendeltetése, melyet a természet háztartásában betölteni van hivatva — bizonyosnak látszik, hogy mindegyik csak annyi s oly fokú képességgel bír, amennyi a létfentartásával szoros kapcsolatban álló működési kör betöltésére képesíti. Minél nehezebb szerep jut valamely fajnak a létérti küzdelem szolgálmaiban, annál hatványozottabb mérvben lesz ellátva a természet által oly képességekkel s előnyös tulajdonságokkal, melyek segítségével működését megkönnyebbítheti és megfordítva. Ennélfogva a tervszerűséggel kapcsolatos vadászati, vagyis prédászerezési ügyesség, erély, ravaszság és szívósság tekintetében való szembeötlő különbség a fajok között, a fentebbiekhez képest, összefüggésben áll a faj könnyebb, avagy súlyosabb megélhetési viszonyival. Így például a hajdan valószínűleg roppant tömegekben járó-kelő magszedő galambfajok és tyúkfélék pusztítására hivatott héjáknak (Asturinae) sokkal magasabb fokú zsákmányolási ügyesség-, erély-, ravaszság- és szívósságra van szükségük, mint a kiválóan kisebb hullók, rágesáló állatok irtására hivatott ölyv-féle (Buteoninae) fajoknak, melyek inkább a lesipuskás alattomos szerepére, mint a tervszerint való vadászmeisterre vannak hivatva.

A fortélyosságot és tervszerűséget illetőleg sajátos az, hogy a — bár indokolatlanul — „nemes” orvmadaraknak nevezett sasok- és sólymoknál sokkal csekélyebb mérvben

egész vál-lapját felém mutatva szántogat egykedvűen tovább, nem is sejtve a közeli s veszedelmes szomszédságot.

Elérkezett a cselekvés ideje, az a pillanat, melyben a nyugodtságot erőltető akarat s a szédítő, remegtető izgalom elkeseredett csatára kelnek egymással. A kéz, mely a halált hozó csövet szorítja, nem remeg, az izmok czéltudatosan működnek; pedig a lélek a legmagasabb fokú izgatottság tüzeiben vergődik s a vér a legőrültebb tánczot járja a szívtől az agyig. A rögtönzöt megnyomva, lassan emeltem fegyveremet mind feljebb és feljebb, míg arczomhoz ért. Hosszú, mély lélegzetet véve, rövid, pontos célzás után mutatóujjam megnyomta a ravaszt... Egy hatalmas dördülés, füstfelhő, nagy csörtetés, azután siri csend.

Mintha golyóm egyszerre minden élő állatot megölt volna a közelben, oly mély hallgatóság, süket csend állott be a fegyver menydörgő szavára.

A füst lassan továbbbimbolygott, az erdő megrémült lakói is kezdtek magukhoz térni ijedtségükből. Itt is, ott is megszólalt félénk csicsergéssel egy-egy madár, egymást biztatva, bátorítva s kérdegetve tán: hogy tulajdonképen mi is történt... Pedig ott volt a néma válasz. Ott feküdt előttem a hatalmas 168 kgr súlyú agyaras átlótt váll-lappal, mozdulatlanul.

Szép vége volt, nem szenvedett soká, mert a lövésre csak egy óriási ugrást tett s oldalra esve, pár rángás után kimult...

A sebből bugyogó vért felfogtam s mesterséges vérnyomót csinálva, rávezettem Oglan kutyámat. Ez volt az ő első leczkéje vérynymon.

Vadlúd-lesen.

Egy gazdag bácskai sváb falu határában egy hatszáz holdas szikes tó terül el. Keleti partján fekszik a falu; délről, északról és nyugatról messze-messze a láthatár széléig alig hullámzó síkság nyújtózkodik, melyet őszi időn selymes zöld vetés takar.

A sváb mind jó gazda, bevetné még a sirdombokat is búzával; hogyne törekedett volna azon, hogy szárazza tegye ezt a rengeteg területet, mely alig hajt hasznót, mert még a nád se igen terem meg a helyén, csupa szikes a partja köröskörül. Csak vizimadár él rajta olyan bódító sokasággal, hogy szó el nem mondhatja. Ilyesmiben azonban nem kell neki, mert vigyázó a tóvíz lakója, nehezen fogja a sörét, sok puskaport elgyujtat az emberrel, míg fáradozásának valamelyes látszatja van. Különb-
ben hajszolná, mint kétezer holdas tarlóin nullás söréttel a szegény fülest. Ez a körülmény magyarázza meg, hogy a kertje végén milliószerű fürdik a kácsa, vadlúd s a faluban mégis össze-